

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12CoCsp/3/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4117230176
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Pátrovičová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4117230176.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Pátrovičovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Denisy Šaligovej v spore žalobcu: Intrum Slovakia, s.r.o., so sídlom Mýtna 48, 811 07 Bratislava, IČO: 35 831 154, zastúpeného JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom so sídlom Mýtna 48, P. O. BOX 205, 811 07 Bratislava, proti žalovanej: Q. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. K. XXX/XX, XXX XX N., o zaplatenie sumy 2.074,15 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 9Csp/312/2017-128 zo dňa 07.11.2019, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nitra (súd prvej inštancie) napadnutým rozsudkom č. k. 9Csp/312/2017-128 zo dňa 07.11.2019 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.671,38 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 1.671,38 eura od 26.01.2015 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd žalobu zamietol. Svoje rozhodnutie súd odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 100 ods. 1, § 488, § 489, § 517 ds. 2, § 657, 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 497 Obchodného zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), d), § 9 ods. 2 písm. f), § 11 ods. 1 písm. a), b) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že právny predchodca žalobcu spoločnosť Consumer Finance Holding a.s. požadoval od žalovanej zaplatenie sumy 2.074,15 eura s príslušenstvom titulom zmluvy o pôžičke (ozn. Zmluva o poskytnutí najľahšej pôžičky, ďalej len „zmluva“ alebo „zmluva o pôžičke“), na základe ktorej bola žalovanej poskytnutá pôžička vo výške 2.000 eur, ktorú žalovaná riadne nesplácala. Z uvedeného dôvodu preto bola vyzvaná k okamžitej úhrade všetkých splátok jednorazovo.

2. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za nesporne preukázané, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou vznikol záväzkovo právny vzťah, a to na základe zmluvy zo dňa 14.01.2014, keď právny predchodca žalobcu poskytol žalovanej úver vo výške 2.000 eur. Po podrobení spotrebiteľskej zmluvy prieskumu súd dospel k záveru, že uzatvorená spotrebiteľská zmluva neobsahuje všetky náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, a to konkrétne údaj o konečnej splatnosti úveru a tiež údaj o dobe jej trvania a termínoch splatnosti jednotlivých splátok (§ 9 ods. 2 písm. f) tohto zákona). Termín konečnej splatnosti je uvedený v zmluve „1/2019“, čo však nespĺňa požiadavku určitosti a zrozumiteľnosti. Zo zmluvy nie je jednoznačne možné určiť, kedy dôjde k splateniu úveru, dokonca ani v ktorý deň je splatná jednotlivá splátka úveru. Termín splatnosti úveru je možné zistiť len z podmienok, ktoré sú písané hustými malými písmenami a pre spotrebiteľa je tak obtiažne zistiť termín konečnej splatnosti úveru. Preto súd považuje spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov. Z uvedeného teda vyplýva, že žalobca nemá nárok na zaplatenie úroku z úveru ani žiadnych iných poplatkov, ale len na vrátenie poskytnutej sumy po odrátaní plnenia zo strany žalovanej. Žalovanej bola

poskytnutá suma 2.000 eur a žalovaná uhradila žalobcovi, resp. jeho právnenému predchodcovi, sumu 328,62 eura. Žalobca má vzhľadom na vyššie uvedené právo na zaplatenie sumy 1.671,38 eura, ktorú súd žalobcovi priznal spolu s uplatnenými úrokmi z omeškania odo dňa 26.01.2015 (deň nasledujúci po vyhlásení splatnosti úveru).

3. Čo sa týka námietky žalovanej ohľadne aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, súd mal za to, že žalobca relevantným oznámením o postúpení pohľadávky riadne preukázal aktívnu vecnú legitímáciu v spore. Súd mal preukázané, že k odoslaniu písomností došlo podľa podmienok, dohodnutých v samotnej zmluve a žalobca, resp. jeho právny predchodca postupoval v zmysle platnej zmluvy. K vznesenej námietke premlčania súd uviedol, že na ňu neprihliadol, pretože žaloba bola podaná v rámci plynutia trojročnej premlčacej doby. Úver bol vyhlásený za predčasne splatný dňa 19.01.2015, z čoho vyplýva, že premlčacia doba na podanie žaloby začala plynúť dňa 26.01.2015. Žaloba bola doručená súdu dňa 13.11.2017, to znamená, že v rámci plynutia premlčacej doby.

4. Pretože súd žalobe nevyhovel v celom rozsahu, žalobu v časti istiny nad sumu 1.671,38 eura zamietol.

5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 61,16 %. Žalobcovi bola zo sumy 2.074,15 eura priznaná suma 1.671,38 eura s príslušenstvom, tzn. úspech žalobcu bol 80,58 % a úspech žalovanej 19,42 % (v sume 402,77 eura). Miera úspechu žalobcu tak predstavuje 61,16 % (80,58 - 19,42).

6. Proti tomuto rozsudku vo vyhovujúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania podala žalovaná v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť v celom rozsahu. Uviedla, že napadnutý rozsudok považuje za nezákonný, neodôvodnený, nevyvážený a nezohľadňujúci argumenty ani okolnosti predmetnej veci, je teda nepreskúmateľný. Rozsudkom bolo porušené právo na spravodlivý súdny proces. Napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia a súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Poukázala na falšovanie podpisu na dokladoch, ktoré predložil žalobca. Na doručke je falošný podpis a chýba pečiatka pošty. Oznámenie o vyhlásení okramžitej splatnosti jej nebolo nikdy doručené. Nebola jej doručená ani predžalobná upomienka. Námietku premlčania považovala za dôvodnú. Žalovaná bola v omeškaní so splátkou splatnou 20.09.2014 a žaloba bola súdu doručená dňa 13.11.2017. Poukázala na rozhodnutie Národnej banky SR č. N.-XXX-XXX-XXX zo dňa 27.11.2018, v ktorom udelila pokutu žalobcovi za doručovanie zásielok ako má spoločnosť v zmluve, pretože sa jedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku.

7. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP), viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi (§ 379, 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

9. Podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

10. Podľa § 391 ods. 1 CSP, k odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

11. Podľa obsahu spisu sa žalobca žalobou podanou na súd domáhal zaplatenia sumy vo výške 2.074,15 eura s príslušenstvom ako aj náhrady trov konania, na tom skutkovom základe, že právny predchodca žalobcu spoločnosť Consumer Finance Holding a.s. uzatvorila so žalovanou zmluvu o pôžičke, na

základe ktorej bola žalovanej poskytnutá pôžička vo výške 2.000 eur, ktorú žalovaná riadne nesplácala. Z uvedeného dôvodu právny predchodca žalobcu dlh žalovanej zosplatnil a žalovaná bola vyzvaná k okamžitej úhrade všetkých splátok jednorazovo. V priebehu konania súd prvej inštancie uznesením č. k. 9Csp/312/2017-39 zo dňa 20.03.2018 rozhodol o pokračovaní v spore s právnym nástupcom pôvodného žalobcu, so spoločnosťou Všeobecná úverová banka, a. s., so sídlom Mlynské Nivy 1, Bratislava, IČO: 31 320 155, a to z dôvodu, že súd lustráciou Obchodného registra zistil, že ku dňu XX.XX.XXXX došlo k zániku žalobcu jeho zlúčením s nástupníckou obchodnou spoločnosťou, ktorá sa stala jeho univerzálnym právnym nástupcom. Uznesením č. k. 9Csp/312/2017-53 zo dňa 04.06.2018 súd pripustil, aby na miesto žalobcu spoločnosti Všeobecná úverová banka, a. s., vstúpil do konania ako žalobca spoločnosť Intrum Slovakia s. r. o. Dôvodom tejto zmeny bola skutočnosť, že na základe rámcovej zmluvy o postúpení pohľadávky došlo k postúpeniu pohľadávky s príslušenstvom k 21.02.2018 voči žalovanej na postupníka, aktuálneho žalobcu. Po vykonanom dokazovaní vo veci samej súd rozhodol napadnutým rozsudkom č. k. 9Csp/312/2017-128 zo dňa 07.11.2019, ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.671,38 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 1.671,38 eura od 26.01.2015 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd žalobu zamietol. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 61,16 %. Proti vyhovujúcemu výroku a súvisiacemu výroku o trovách konania podala žalovaná odvolanie, preto je posúdenie správnosti a odôvodnenosti napadnutých výrokov rozhodnutia predmetom odvolacieho konania. Zamietajúci výrok napadnutého rozsudku v dôsledku absencie odvolania žalobcu nadobudol právoplatnosť.

12. V predmetnom spore si právny predchodca žalobcu uplatnil nároky zo zmluvy, uzatvorenej medzi ním ako veriteľom (dodávateľom) a žalovanou ako dlžníkom (spotrebiteľom). Súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že na daný vzťah sa aplikujú ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka o ochrane spotrebiteľa. Predmetná zmluva je spotrebiteľskou zmluvou, pretože zmluvnými stranami sú na jednej strane veriteľ ako dodávateľ, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie pôžičiek a úverov z vlastných zdrojov a ktorý konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, a na strane druhej subjekt, t.j. dlžník, ktorý pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Tým sa pri rozhodovaní o žalobe otvoril priestor pre aplikáciu § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré predstavujú základný právny rámec ochrany spotrebiteľa, a tiež priestor na aplikáciu zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

13. V súvislosti s preskúmaním predmetnej veci ako jednou z prvých otázok sa odvolací súd zaoberal otázkou aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v predmetnom spore. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobca riadne preukázal svoju aktívnu vecnú legitímáciu v spore relevantným oznámením o postúpení pohľadávky. Viac sa súd prvej inštancie legitímáciou žalobcu nezaoberal, hoci ak bola zmluvným veriteľom banka, tak bolo potrebné skúmať dodržanie ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o bankách“) ako aj ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Aktívnu vecnú legitímáciu sa vo všeobecnosti rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi ním uplatňované právo (nárok) alebo procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúmanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta. To, že sa súd výslovne k vecnej legitímácii nevyjadrí, nemusí znamenať, že sa ňou v konaní nezaoberal. Tým, že v tejto veci súd prvej inštancie rozhodol v prospech žalobcu, ktorému čiastočne priznal uplatnené právo zo zmluvy o pôžičke, rozhodol vychádzajúc zo záveru, že žalobca je aktívne vecne legitimovaný na podanie predmetnej žaloby voči žalovanej, u ktorej naopak dospel k záveru, že je pasívne vecne legitimovaná.

14. Žalobca svoju aktívnu legitímáciu opieral o právny úkon postúpenia pohľadávky pôvodným veriteľom, ktorým bola banka, pričom v konaní nikto, ani súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku samostatne nekonštatoval, či táto aktívna legitímácia postupníka sa opiera o zákonné ustanovenia, t. j. za podmienok stanovených v § 92 ods. 8 zákona o bankách a v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

15. Podľa § 524 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka: (1) Veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. (2) S postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

16. Podľa § 526 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka: (1) Postúpenie pohľadávky je povinný postupca bez zbytočného odkladu oznámiť dlžníkovi. Dokiaľ postúpenie pohľadávky nie je oznámené dlžníkovi alebo dokiaľ postupník postúpenie pohľadávky dlžníkovi nepreukáže, zbaví sa dlžník záväzku plnením postupcovi. (2) Ak postúpenie pohľadávky oznámi dlžníkovi postupca, nie je dlžník oprávnený sa dožadovať preukázania zmluvy o postúpení.

17. Podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky: „Ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len "postupník"), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.“

18. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

19. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

20. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

21. Odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní žalovanej s ohľadom na obsah spisu konštatoval, že v prvoinštančnom konaní nedošlo ku skutočnému skúmaniu aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, ktorým je postupník Intrum Slovakia, s.r.o., t. j. nebanková spoločnosť, a teda nedošlo k správne posúdeniu a aj odôvodneniu záveru, že žalobca je nositeľom uplatneného práva voči žalovanej, ktorá má byť nositeľom zmluvnej povinnosti. Súd je vždy povinný rozsudok odôvodniť spôsobom zakotveným v § 220 CSP, čo je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z Listiny základných práv a slobôd ako aj z článku 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnymi závermi. Stav, kedy rozsudok neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 CSP, vedie v konečnom dôsledku k tomu, že sa stáva nepreskúmateľným. Ak je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, musí ho odvolací súd zrušiť, pretože inak by zaťažil konanie vadou, ktorá môže mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

22. Nedostatok odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia, prípadne jeho zmätočnosť a nejasnosť je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý

proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasledujúcich Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypořiadat' so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Zákom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozhodnutia súdu je nie len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Inak povedané, účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu, t.j. musí byť preskúmateľné. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá zároveň aj dôvodnosť podaného odvolania.

23. V tomto prípade bolo nutné, aby sa súd prvej inštancie v rámci zisťovania skutkového stavu a následného právneho posúdenia zaoberal v základe tým, či v nadväznosti na ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka a § 92 ods. 8 zákona o bankách došlo k platnému právnomu úkonu postúpenia pohľadávky z banky na žalobcu a či právny úkon postúpenia pohľadávky nie je pre rozpor so zákonom v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatný. K procesu postúpenia pohľadávky banky voči spotrebiteľovi na iný subjekt mohlo dôjsť za situácie, že nastala splatnosť splátky a odo dňa splatnosti splátky prešla doba 3 mesiacov omeškania. S ohľadom na ustanovenie § 17 zákona o spotrebiteľských úveroch môže banka postúpiť pohľadávku vyplývajúcu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere len vtedy, ak sa postupuje pohľadávka so všetkými právami s ňou spojenými a postupuje sa pohľadávka po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávka, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru (t.j. po vyhlásení mimoriadnej splatnosti dlhu). Banka teda nemôže postúpiť pri spotrebiteľskom úvere len časť nesplateného dlhu (napríklad 1 splatnú splátku), ale buď musí vyčkat' konečný termín splatnosti dlhu alebo sama vyhlási mimoriadnu splatnosť dlhu pre nesplnenie niektorej splátky, ak to bolo dohodnuté (§ 565 Občianskeho zákonníka). Banka teda musí vždy - pred samotným postúpením pohľadávky - zaslať spotrebiteľovi výzvu na zaplatenie a predtým dodržať aj ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, t. j. upozorniť spotrebiteľa, že po 15 dňoch si uplatní právo na „zosplatenie“ celého dlhu (ak ešte nenastala konečná splatnosť dlhu) v súlade s dohodou oboch zmluvných strán a v súlade s ustanovením § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka. Až potom môže celú zosplatenú pohľadávku postúpiť inému subjektu (aj tzv. nebankovke; pri postúpení pohľadávky banke platí iné pravidlo upravené v ustanovení § 17 ods. 3 zákona o spotrebiteľských úveroch).

24. V tomto prípade absencia právneho posúdenia nadobudnutia práva žalobcu spôsobila, že odvolací súd vzhľadom na okolnosti tohto spotrebiteľského sporu posúdil odvolanie žalovanej ako opodstatnené. Preto odvolací súd nemohol inak, než konštatovať, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom. Uvedené porušenie spočívalo v nedostatočnom preskúmaní aktívnej vecnej legitímácie žalobcu ako postúpnička v zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení.

25. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka platí, že ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565 Občianskeho zákonníka), premlčacia doba začne plynúť odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

26. Ustanovenie § 103 OZ rešpektuje zásadu zmluvnej voľnosti občianskoprávných vzťahov, ktorá umožňuje, aby sa zmluvné strany dohodli aj na splnení dlhu plnením v splátkach. Zákon stanovuje, kedy v prípade dohody o plnení v splátkach začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok a to tak, že jednotlivé splátky sa premlčujú samostatne (premlčacia doba jednotlivých splátok začína plynúť odo dňa zročnosti jednotlivých splátok). Ustanovenie § 103 OZ výslovne odkazuje na ustanovenie § 565

OZ, podľa ktorého splatnosť celého dlhu nenastáva automaticky zo zákona (nezaplatením splátky, po vykonanej poslednej úhrade), ale veriteľ pri splnení zákonom stanovených predpokladov môže žiadať o zaplatenie celej pohľadávky naraz a to iba vtedy, ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo veriteľa je pritom časovo ohraničené, keďže veriteľ ho môže využiť iba do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Nevyužitím tohto práva veriteľa alebo márnym uplynutím lehoty na zaplatenie ďalšej splátky, resp. do jej účinného splnenia, nedochádza k splatnosti celého dlhu, ale platí naďalej pôvodné dojednanie o splátkach (tým nie sú dotknuté dôsledky omeškania s tou ktorou splátkou). Toto právo však veriteľ opäť získa, ak sa dlžník dostane do omeškania nezaplatením ďalšej splátky.

27. Pri posudzovaní nároku žalobcu bolo povinnosťou súdu prvej inštancie zaoberať sa tým, či boli splnené kumulatívne zákonné predpoklady na uplatnenie práva veriteľa zosplatiť dlh žalovanej podľa § 53 ods. 9 OZ (omeškanie dlžníka so splátkou tri mesiace, upozornenie na uplatnenie práva podľa § 565 OZ) a ďalej či existovala dohoda o možnosti tzv. zosplatenia úveru (§ 565 OZ). Uvedené zistenia majú podstatný význam z hľadiska posúdenia námietky premlčania nároku žalobcu vznesenej žalovanou už v konaní pred súdom prvej inštancie. V predmetnom spore v zmluve bolo dohodnuté plnenie v splátkach, čo znamená, že dlh mal zanikať postupne. Preto ak nebolo v zmluve dohodnuté, že veriteľ môže žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky (strata výhody splátok), je potrebné posudzovať zánik záväzku v dôsledku premlčania pri každej splátke jednotlivo. Rovnaký právny názor zastal vo svojom rozhodnutí aj Krajský súd v Trenčíne, sp. zn. 6Co/451/2016, Krajský súd v Trnave, sp. zn. 23Co/96/2017, a súčasne aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 75/2007, v ktorom uviedol, že vychádzajúc z ustanovenia § 565 OZ, ak dlžník plní dlh v splátkach, nezaplatenie jednej (alebo viacerých) splátky v čase jej splatnosti nespôsobuje bez všetkého splatnosť celého dlhu. Splatnosť celého dlhu (zvyšku pohľadávky) z dôvodu nezaplatenia niektorej splátky včas môže založiť jedine dohoda účastníkov záväzkového vzťahu alebo rozhodnutie súdu. Súčasťou podmienok splatnosti jednotlivých splátok môže byť aj určenie, že pre nesplnenie niektorej splátky je veriteľ oprávnený požadovať celý zvyšok pohľadávky naraz. Splatnosť celej pohľadávky (strata výhody splátok) nenastáva priamo zo zákona, ale záleží od veriteľa, či toto právo uplatní a vyzve dlžníka na zaplatenie celého zvyšku pohľadávky. Právo veriteľa požadovať zaplatenie celej pohľadávky je časovo obmedzené tak, že veriteľ ho môže použiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky. Existencia takejto dohody o strate výhody splátok je teda zákonom ustanovenou podmienkou pre vznik oprávnenia veriteľa požadovať zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie jednotlivých splátok.

28. Súd prvej inštancie v predmetnom spore neposudzoval premlčanie nároku podľa uvedeného, teda skúmaním či medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou existovala dohoda o strate výhody splátok a ďalej v prípade kladného zistenia, či pri uplatnení práva veriteľa zosplatiť dlh podľa § 565 OZ bol dodržaný postup podľa § 53 ods. 9 OZ. Súd prvej inštancie neskúmal splnenie zákonných podmienok pre platnosť zosplatenia dlhu a v bode 31. napadnutého rozsudku nesprávne konštatoval, že k predčasnej splatnosti úveru došlo dňa 19.01.2015 z čoho vyplýva, že premlčacia doba na podanie žaloby začala plynúť dňa 26.01.2015 (nie je zrejme ako dospel k tomuto záveru, keď spájal začiatok plynutia premlčacej doby s dňom nasledujúcim po vyhotovení oznámenia o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru). Nárok žalobcu tak súd nepovažoval za premlčaný. Takýto právny záver však odvolací súd považuje za predčasný a nesprávny, pretože ako už bolo uvedené, súd v súvislosti s posúdením inštitútu premlčania neposudzoval platnosť zosplatenia dlhu, ktorým je posúdenie premlčania nároku žalobcu priamo ovplyvnené. Pokiaľ by dlh nebol zosplatený v súlade so zákonnými podmienkami, je potrebné skúmať premlčanie každej jednotlivých splátok samostatne. Navyše v bode 29. rozsudku súd za deň vyhlásenia splatnosti úveru považoval deň 25.01.2015, čo je v zrejmom rozpore s jeho následným uvedením v bode 31. rozsudku, že k predčasnej splatnosti úveru došlo dňa 19.01.2015.

29. Uvedené závery súdu o premlčaní sú zjavne neodôvodnené a odvolaciemu súdu nie je zrejme ako k nim dospel. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie neskúmal zákonom stanovené podmienky ustanovené v § 565 OZ a § 53 ods. 9 OZ, nesprávne vec právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav. Pokiaľ v ďalšom konaní súd prvej inštancie ustáli, že medzi žalovanou a právnym predchodcom žalobcu existovala dohoda o strate výhody splátok a pri zosplatení úveru podľa § 565 OZ bol dodržaný postup podľa § 53 ods. 9 OZ, v takomto prípade bude potrebné posudzovať začiatok plynutia premlčacej doby pri jednotlivých splátkach do zosplatenia, a premlčanie zvyšného dlhu od splatnosti splátky, v dôsledku ktorej žalobca uplatnil právo podľa § 565 OZ. V prípade ak súd nebude mať za preukázané uzatvorenie dohody o strate výhody splátok, resp. vzhľadom, že postup právneho predchodcu žalobcu nebol v súlade s § 53 ods. 9 OZ, bude potrebné posudzovať premlčanie pri každej jednotlivých splátke.

30. V tejto súvislosti teda odvolací súd poukazuje na nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdu týkajúce sa posudzovania námietky premlčania, pričom z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obrany proti takémuto uplatneniu. Požiadavky na právnu argumentáciu vyplývajú aj z ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR a smerujú k tomu, aby výsledok rozhodovacej činnosti súdov bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený a aby strana sporu nemusela hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov. Súdny musí pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí potom vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, aby jeho zámery boli zrozumiteľné, spravodlivé a presvedčivé. Súdny pritom musia súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov (obdobne napr. IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok súdu, ktorý svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006). Nepreskúmateľnosť, či arbitrárnosť súdneho rozhodnutia bráni jeho vecnému preskúmaniu v odvolacom konaní; konvalidácia tohto nedostatku súdom vyššej inštancie vo väčšine prípadov neprichádza do úvahy najmä z hľadiska zachovania princípu dvojinštančnosti konania. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia patrí medzi vady konania v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP, keď súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožní strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva (konkrétne právo účinne sa brániť proti rozhodnutiu súdu) v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia môže byť tiež dôvodom na zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP.

31. V súvislosti s doručovaním predžalobnej upomienky zo dňa 27.11.2014, oznámenia o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru zo dňa 25.01.2015 a oznámenia o postúpení pohľadávky zo dňa 23.02.2018 odvolací súd uvádza, že žalovaná spochybnila doručenie všetkých uvedených listín. Pri predžalobnej upomienke tvrdila, že jej podpis na doručení je sfaľovaný, pri oznámení o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru a oznámení o postúpení pohľadávky tvrdila, že takéto listiny jej nikdy neboli doručené. Odvolací súd sa nestotožnil s vyhodnotením súdu prvej inštancie, že všetky uvedené listiny boli žalovanej doručené, ani s názorom, že žalovaná spochybnila len doručenie predžalobnej upomienky. Z podania č. I. 58 jednoznačne vyplýva spochybnenie doručenia oznámenia o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru i sfaľovanie podpisu na doručení predžalobnej upomienky. Doručenie oznámenia o postúpení pohľadávky žalovaná poprela na pojednávaní dňa 07.11.2019. Neušlo pozornosti odvolacieho súdu, že súd prvej inštancie sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s námietkou žalovanej o sfaľovaní podpisu na doručení predžalobnej upomienky.

32. V danej veci je opodstatnené, aby sa súd prvej inštancie opätovne vysporiadal s doručením uvedených listín žalovanej, pričom je potrebné klásť dôraz na to, ako a či žalobca preukázal doručenie týchto listín. Pri predžalobnej upomienke predložil doručenie s podpisom žalovanej, no pri oznámení o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru nepredložil žiadny doklad o odoslaní, či doručení. Pri doručení oznámenia o postúpení pohľadávky žalobca predložil len kópiu poštového podacieho hárku, ktorý žiadnym spôsobom nepreukazuje doručenie tejto listiny žalovanej. K námietke žalovanej o falšovaní podpisu na doručení odvolací súd dáva do pozornosti rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. 10. 2010, sp. zn. 4 Cdo 240/2010, v ktorom odvolací súd zastal názor, že doručenie, ktorá má povahu verejnej listiny v zmysle § 205 CSP. Súdy vychádza z údajov na doručení, ktoré zachytávajú postup pri doručení a kým nie je preukázaný opak, súdy považujú údaje na doručení za pravdivé. Ustanovenie § 111 ods. 1 CSP upravuje vyvrátiteľnú právnu domnienku o pravdivosti doručenia. Ak strana sporu spochybňuje správnosť údajov uvedených na doručení, je povinná o tom súdu predložiť dôkaz, a týmto spôsobom preukázať svoje tvrdenie. Odvolací súd tiež zdôrazňuje obsah zmluvných podmienok týkajúcich sa doručovania písomností tvoriacich súčasť uzatvorenej zmluvy. Čl. 15.2. uvádza: „Spoločnosť doručuje písomnosti na adresu Klienta uvedenú v Zmluve na účely doručovania alebo na inú adresu písomne oznámenú Klientom Spoločnosti najneskôr pred dňom odovzdania písomnosti

na poštovú prepravu Spoločnosťou. Oznámenia zaslané Klientovi do vlastných rúk sa považujú za doručené okamihom, kedy Klient príslušné oznámenie obdrží, inak okamihom, kedy Klient príslušné oznámenie odmietne prevziať alebo sa príslušné oznámenie zaslané Spoločnosťou na poslednú známu adresu Klienta vráti ako nedoručené, a to aj v prípade, že sa Klient o zaslaní príslušného oznámenia nedozvedel. Ostatné písomné zásielky sa považujú za doručené okamihom, keby Klient príslušnú zásielku obdrží, inak piatym dňom, keď bola písomnosť podľa údajov Spoločnosti daná na poštovú prepravu.“ Z uvedeného znenia je zrejmé, že pri doručovaní zásielok poštou je potrebné rozlišovať doručovanie oznámení a doručovanie ostatných písomných zásielok. Doručenie oznámenia o vyhlásení okamžitej splatnosti úveru a oznámenia o postúpení pohľadávky sa teda budú spravovať iným režimom doručovania ako doručenie predžalobnej upomienky, ktorá sa na základe znenia zmluvných podmienok nepovažuje za oznámenie, ale za ostatnú písomnú zásielku (považuje sa za doručenú okamihom, keby žalovaná príslušnú zásielku obdrží, inak piatym dňom, keď bola písomnosť podľa údajov daná na poštovú prepravu). V súvislosti s doručovaním oznámení odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Národnej banky SR č. NBS-000-024-396 zo dňa 27.11.2018, v ktorom Národná banka SR vyslovila časť zmluvnej podmienky v znení: „Oznámenia zaslané Klientovi do vlastných rúk sa považujú za doručené okamihom, kedy ... sa príslušné oznámenie zaslané Spoločnosťou na poslednú známu adresu Klienta vráti ako nedoručené, a to aj v prípade, že sa Klient o zaslaní príslušného oznámenia nedozvedel“ za neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 1 OZ.

33. Na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania podľa § 389 ods. 1 písm. b) a § 391 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní danú vec od základu nanovo prejedná v napadnutej vyhovujúcej časti rozsudku rešpektujúc najmä vyššie citované zákonné ustanovenia a o žalobe znovu rozhodne. V ďalšom konaní sa teda súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) opätovne bude zaoberať opodstatnenosťou uplatneného nároku žalobcu na podklade tých listinných dôkazov, ktoré boli v priebehu konania predložené. Ak súd dospeje k záveru, že aktívna vecná legitímácia u žalobcu nie je daná, žalobu bude musieť zamietnuť. Ak dospeje k záveru o danosti aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, nanovo posúdi námietku premlčania žalovanej. S posúdením premlčania je prepojené posúdenie platnosti zosplatnenia dlhu. Ako už odvolací súd uviedol, podľa toho, či došlo k zosplatneniu dlhu platne, sa odvíja počítanie premlčacej doby. V prípade ak bude mať súd za to, že nárok žalobcu, resp. jeho časť, je premlčaná, žalobu v tejto časti zamietne. Pokiaľ časť nároku žalobcu premlčaná nie je, súd v ďalšom konaní opätovne preskúma samotnú zmluvu o pôžičke - všetky náležitosti tejto zmluvy. Odvolací súd zdôrazňuje, aby pri preskúmaní súd tiež právne posúdil, či výška odplaty, ktorá bola dojednaná v zmluve neprevyšuje odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch, tak ako to ustanovil § 53 odsek 6 Občianskeho zákonníka, ktorý bol účinný v čase uzavretia zmluvy o úvere. V uvedenej súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že dohoda o odplate musí byť v súlade s dobrými mravmi, t.j. pravidlami morálneho charakteru, ktoré sú všeobecne platné a uznávané v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 15.11.2005 sp. zn. 32 Odo 1022/2004 a vo veci sp. zn. 21 Cdo 1484/2004). Preskúmanie zmluvy o pôžičke a preskúmanie jej náležitostí následne privedie súd prvej inštancie k záveru, či je uplatňovaný nárok žalobcu opodstatneným. Svoje nové rozhodnutie súd riadne odôvodní v zmysle § 220 ods. 2 CSP. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov, vrátane odvolacieho konania v zmysle § 396 ods. 3 CSP.

34. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).